

Lehtinen Maaret (STUK)

6.9.2021

Julkinen

Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan kokous 4/2021

Aika 6.9.2021 klo 8:30 – 10:42

Paikka Teams, Etäkokous

Osallistujat Jäsenet ja sihteerit:
Ylifyysikko Tiina Laitinen, pj
Professori Petro Julkunen, vpj
Yli-insinööri Kerttuli Helariutta
Tarkastuspäällikkö Antti Nurminen
Erityisasiantuntija Mari Leppilampi
Apulaisprofessori Jonne Naarala (10:20 saakka)
Johtaja Tommi Laurinen (10:37 alkaen)
Ylitarkastaja Katja Kojo, siht
Johtava asiantuntija Maaret Lehtinen, siht

Asiantuntijat:
Johtaja Tommi Toivonen
Pääjohtaja Petteri Tiippana
Johtava asiantuntija Ritva Bly (9:30 saakka)
Toimistopäällikkö Santtu Hellstén (9:30 – 10:30)

1 Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Tiina Laitinen avasi kokouksen klo 8:30 ja siirsi kokouksen puheenjohtajuuden varapuheenjohtaja Petro Julkuselle. Puheenjohtaja totesi kokouksen päätösvaltaiseksi. Esityslista hyväksyttiin.

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Kokousmuistio hyväksyttiin.

3 Lausuntoasiat**3.1 Säteilyturvakeskuksen määräys luonnonsäteilylle altistavasta toiminnasta S/6/2021**

Todettiin, että määräys on ollut lausunnolla ja neuvottelukunnalla ei ole ollut luonnokseen lausuttavaa.

Lehtinen Maaret (STUK)

6.9.2021

Julkinen

3.2 Laki Säteilyturvakeskuksesta ja eräitä siihen liittyviä lakeja sekä mainittuun esitykseen liittyvät asetukset

Kokoukseen kutsuttu asiantuntija Ritva Bly esitteli lausunnolla olevia säädöksiä ja niiden perusteluita. Esitys tallennetaan neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.

Puheenjohtaja avasi keskustelun asiasta. Ensimmäinen kysymys koski sitä, miten tietoa säteilylakiin liittyvästä muutostarpeesta kerätään. Ritva Blyn mukaan nyt tehdyt muutokset perustuvat pitkälti valvonnassa tehtyihin havaintoihin. Pidemmällä aikavälillä on tarve tarkastella lakia kokonaisuutena, kun se on ollut käytössä jonkin aikaa, ja kartoittaa muutostarpeita.

Seuraavaksi keskusteltiin riippumattomuuteen liittyvistä asioista. Bly kertoi, että riippumattomuus on monisyinen asia ja se jaetaan päätöksen teon riippumattomuuteen, taloudelliseen riippumattomuuteen ja muihin. Lainsäädännöstä on todettu, että viranomaisen riippumattomuus toteutuu jo pitkälti. Sitä on haluttu vielä korostaa STUKista annetussa laissa. Petteri Tiippana lisäsi, että viranomaisen riippumattomuuteen liittyvät asiat ovat nousseet esille muun muassa ydinvoimalaitosonnettomuuksien yhteydessä ja nämä on nostettu lainsäädäntöön ensi ydinenergian osalta ja sen jälkeen myös säteilylain osalta.

Tiina Laitinen kysyi mikä on STUK Internationalin tehtävä ja asema. Petteri Tiippana kertoi hieman taustaa asiasta. Viime vuosikymmenen alussa todettiin, että STUKin ohessa pitäisi olla liiketaloudellisin perustein toimiva organisaatio, joka voisi myydä asiantuntijapalveluita. Sopimus- ja palvelutoimintaa voitaisiin hoitaa joustavammin sen kautta. Saudi-Arabian kanssa tehty sopimus vauhditti tämän perustamista. STUK internationalin asiantuntijoina toimii pääosin STUKin asiantuntijoita, mutta myös muita. Keskusteltiin myös siitä, miten STUKissa on suhtauduttu eettisiin kysymyksiin Saudi-Arabiassa toimimisen yhteydessä. STUKissa asiasta on keskusteltu ja osallistuminen, erityisesti Saudi-Arabiassa tapahtuvilta osin, on vapaaehtoista. STUKissa on noudatettu Suomen kansallista sekä EU:n linjaa kansainvälisessä yhteistyössä. Yhteistyön tekemistä puoltavat osaamisen kehittäminen, turvallisuuden varmistaminen ja taloudelliset seikat. Tommi Toivonen lisäsi, että Saudi-Arabian kaltaiset maat tekevät joka tapauksessa yhteistyötä muiden maiden kanssa ja siihen voidaan vaikuttaa, ovatko ne Suomen tavoin toimivia maita vai toisella tavalla toimivia.

Todettiin, että neuvottelukunta on saanut lisäaikaa lausunnon antamiseen 13.9.2021 saakka. Kommentit kerätään perjantaihin mennessä ja neuvottelukunta keskustelee niistä sähköpostitse. Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja koostavat näiden perusteella lausunnon. Sihteeri lähettää ensimmäisen viestin sähköpostiketjuun, johon kommentit kerätään. Sihteeri toimittaa lausunnon STM:lle.

3.3 Käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon kansallisen ohjelman luonnos ja ympäristöselostus

Kerttuli Helariutta kertoi, että tavoitteena on, että kaikelle suomessa syntyvälle radioaktiiviselle jätteelle on käsittelyreitti ja että ympäristövaikutukset ovat tiedossa.

Lehtinen Maaret (STUK)

6.9.2021

Julkinen

Petteri Tiippana kertoi, että ydinjätteen jätevirrat ovat hyvin hallinnassa, mutta radioaktiivisten aineiden osalta tilanne ei ole yhtä selkeä. Aiempien tapahtumien vuoksi Onnettomuustutkintakeskus oli kehottanut ministeriötä selvittämään asiaa.

Määräaika lausunnolle on 10.9.2021. Tiina Laitinen ehdotti, että tästä käytäisiin vastaava sähköpostikeskustelu kuin säteilylain osalta. Kommentit tarvitaan torstaihin mennessä. Sihteeri lähettää ensimmäisen viestin sähköpostiketjuun tästäkin aiheesta, johon kommentit kerätään. Kerttuli Helariutta koostaa lausunnon tästä aiheesta.

4 STN:lle tulleet yhteydenotot

Ei yhteydenottoja.

5 Turvallisuusarviot teollisuuden ja tutkimuksen turvallisuusluvista

STUKin Säteilyn käyttö teollisuudessa -yksikön toimistopäällikkö Santtu Hellstén esitteli aiheita ”Turvallisuusarviot teollisuuden ja tutkimuksen turvallisuusluvista”. Esitys laitetaan neuvottelukunnan Tiimeri-tilaan.

Tiina Laitinen kysyi, että vaikka STUKin rooli ei ole antaa valmiita ohjeita turvallisuusarvion tekemiseksi, niin onko STUK antanut ohjeita sen osalta, mikä turvallisuusarviossa on huomioitava. Santtu Hellstén kertoi, että niistä turvallisuusarvioista, joissa ei sisältöä ole ollut juuri lainkaan on todettu, että ei ole lain vaatimusten mukainen ja kehotettu ottamaan yhteyttä STA:han. Muista turvallisuusarvioista on yksilöity puutteet tarkemmin.

Tiina Laitinen tiedusteli myös, onko turvallisuusarvioissa STA:iden osalta näkynyt se, että ammattikunta on uusi. Santtu Hellstén vastasi, että ammattijärjestöjen toiminnasta, yhteistyöstä ja STA:n käyttämisestä ei teollisuuden säteilyturvallisuusasioiden hoitamisessa ole perinteitä ja se on näkynyt turvallisuusarvioiden laadussa.

Petteri Tiippana kysyi, onko pohjoismaisten kollegoiden kanssa vielä keskusteltu kokemuksista. Santtu Hellstén vastasi, että ei ole vielä, mutta tämä on tarkoitus ottaa aiheeksi.

6 Teollisuuden ja tutkimuksen turvallisuusarvioprosessi – case UEF

Petro Julkunen esitteli aiheita ”Teollisuuden ja tutkimuksen turvallisuusarvioprosessi – case UEF”.

Käsittelyajat ovat olleet pidempiä teollisuuden ja tutkimuksen turvallisuusarvioiden käsittelyssä kuin terveydenhuollossa. Terveydenhuollon osalta turvallisuusarviot ovat

Lehtinen Maaret (STUK)

6.9.2021

Julkinen

olleet myös suoraviivaisempia. UEFissa STV:t tehneet suurimman työn ja riskejä on arvioitu yhdessä STA:n kanssa sekä säteilyturvallisuuden yhteistyöryhmässä, jossa on kartoitettu myös toimintojen yhteneväisyyttä ja tarvetta yhdistää joitakin turvallisuuslupia tulevaisuudessa.

Suurin osa saatiin tehtyä ajoissa. Täydennyspyynnöt ovat olleet hyvin yksilöityjä. Viiveet ovat olleet kuitenkin melko pitkiä, joten välillä on ollut hankala muistaa turvallisuusarvioon annettuja kommentteja. Myös vaatimuksissa on havaittu jonkin verran eroavaisuuksia, myös tarkastajakohtaisia eroja. Ajan kuluessa Itä-Suomen yliopistolle on muodostunut toimiva pohja turvallisuusarvion tekemiseen.

Kerttuli Helariutta kertoi, että samanlainen linja vaatimuksissa on ollut havaittavissa tarkastajasta riippumatta yliopiston turvallisuuslupien osalta.

Tommi Toivonen kertoi, että terveydenhuollossa oli helpompi löytää keskenään samantyyllisiä toimintoja ja hammasröntgentoimintaan tehtiinkin valmis turvallisuusarviopohja. Teollisuudessa ja tutkimuksessa tällaisia keskenään samantyyllisiä toimintoja ei löytynyt niin helposti ja tehtiin tietoinen valinta siitä, että annettiin toiminnanharjoittajille vapaat kädet tehdä turvallisuusarvio.

Petro Julkunen kertoi, että on hyvä asia, että STV vastuussa omasta turvallisuusluvastaan. Kustannuksia tästä tulee kyllä hieman enemmän. Jos kampuksella vierekkäisillä laitoksilla samantyyppistä toimintaa, niin niiden osalta harkitaan, pitäisikö turvallisuuslupia yhdistää.

Tiina Laitinen kertoi, että terveydenhuollon puolellakaan isoihin turvallisuuslupiin ei olla halukkaita tarttumaan vaan pienempiin kokonaisuuksiin jaetut luvat ovat toiminnan kannalta helpommin hallittavissa. Olisi hyvä jos olisi mahdollista nimetä useita STV:itä samaan lupaan tai kustannukset olisivat organisaatiolle suunnilleen samat järjestäytymisestä riippumatta.

Todettiin, että turvallisuusarvioiden osalta neuvottelukunta on käsitellyt tarvittavat asiat.

7 Muut asiat

Ei muita asioita.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään Kuopiossa ma 15.11.2021. Puheenjohtajat ja sihteerit tekevät ehdotuksen päivän ohjelmasta ja aikataulusta järjestelyineen.

Lehtinen Maaret (STUK)

6.9.2021

Julkinen

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10:42.

Jakelu Säteilyturvallisuusneuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet, sihteerit ja neuvottelukunnan pysyvät asiantuntijat

Petro Julkunen
Puheenjohtaja

Maaret Lehtinen
sihteeri